

NAPLÓ

szombat, 1936 május 20

Alapította: FEHÉR DEZSŐ (1898-1935)

XXXIX. évtolyam, 115. szám.

A Blum-kormány feladatai

Most lezajlott francia választások kapcsán különféle prognózisok, következtetések napvilágot. Általában véve háromféleképpen találkozunk. Ezek között a leggyakoribb azok alkotják, akik a francia győzelmétől ha nyarosan világszerte a politikai és gazdasági demokrácia erősödését. Nem jelentéktelen azoknak sem, akik a megerősödést, különösen a parlamenti formájában, károsnak, társadalmi szempontok nemkívánatosnak tartják. Végül vannak, akik a francia győzelmet faji mivoltához kötik (Blum zsidó származása) és ebből levonva veszélyes jósálatokat az antidemokrácia és az antiszemitizmus fellángolására. Azt is látjuk, hogy a francia demokrácia nem egyelőre csak Franciaországra korlátozódik, hanem a következtetések részben a világban és részben tévesek. Bár a demokrácia mozgató erők felszínre kerültek, a gazdasági viszonylatokból, hozzájárulva megállapítható, hogy kifelé is a demokráciát fog képviselni, de még nem bizonyosodott ki annyira, hogy a következtetések egyike-másika csálhatatlanul helytállóak.

Összegezzük, hogy a baloldali megerősödés kérdése, belpolitikailag, elsősorban a demokrácia harcos szerve megerősödését jelenti és ha ki is fejezi a tömegszavazatot, nem méri fel ennek dinamikáját, amit végeredményben az dönt el, milyen objektív tartalmat kap a népszavazás és hogy a vezetők mennyiben ismerik a népszavazás tennivalóit, amelyeket az államnak és körülmények megkövetelnek. Francia választásokkal kapcsolatos megállapítás politikai értelme az, ami benne van minden más előtt érdekelhet és támaszt, ellenőrizhetetlen eredményre vezetne, választások tárgyi jelentőségét nem a politikai természetében látjuk.

Amint Boncour, a köztársasági szótárak elnöke, akinek párta ugyan közélszavazó, de a népfronttal kollaborál, a választások után leszögezte, hogy nem a baloldali győzelmének tudható be a frank gyengesége, hanem annak, hogy a frank gyengesége beteg. A költségvetés sorozatos hiánya az államháztartás növekedése, a járművek értékesítése, a közvetett és közvetlen pénzhígítás az oka annak, hogy a francia frank huzamosabb idő óta gyengül. Ez az oka annak, hogy az egyes kormányok pénzügyi nehézségekkel küzdenek, amelyek már a Laval-féle szükségrendelethez is vezetnek a tisztviselők fizetés-csökkentéséről akaratossá tették. A francia frank szilárdulása vagy gyengülésének, a kistőkéséknél nagyobb szerepe él fogva, ám összehasonlítva a nagyobb jelentősége van, bármely más valutának, bármely más országban.

Nem könnyű a felelet arra, hogy a népszavazás mennyiben fog tudni megkülönböztetni a gazdasági nehézségekkel, hogyan fogja tudni a fogyasztás, a terhek, az adósság, a problémáit megoldáshoz közelíteni. Csak néhány körülményre mutassunk, hogy az ipari termelés egyedül Franciaországban válságos.

Az 1929 évi 100-as index szemben az 1935 végén az ipari termelési index csak 67. A mezőgazdasági válság folytán a termékek csökkennek, aminek következménye a munkanélküliség. A munkabérek 1930 óta átlagban 8-9%-al estek. A munkanélküliség száma 312 000-re emelkedett. A híres francia kistőkéségek vagyoni állása csaknem 50%, a csődök száma megnövekedett, a nemzeti jövedelem 1929-től

1934-ig 30%-al csökkent. A válság e színterén a népfrontnak fel kell vennie a harcot, aminek főhangsúlyja az adóztatás és terhek átszervezése kell legyen.

Kétségtelen, hogy azok a körülmények, amelyek a népfront gazdasági tennivalóira kihatnak, analógok azokkal a külpolitikai hatásokkal, amelyek Franciaország szerepét az olasz-abesszin és olasz-angol viszonyban is eldöntik.

Franciaország nem volt hajlandó az olasz-ellenes szankciókat életbe léptetni, holott megakadályozhatta volna, hogy Európa általános és hallatlan közönye mellett egy, ha relatív értelemben is, de független országot hét hónap alatt lehengereljenek. Franciaország e viselkedését nem az döntötte el, hogy szívesen a fasiszta Olaszországot, hanem egyszerűen az, hogy ennek cserébe egyedül Olaszország garantálja a rajnai határokat, ami Franciaország élet-halál kérdéseivel egyenlő. Ahogy Franciaország külpolitikai irányelvei nem ötlesteremtés, hanem politikai összefüggéseiből ered, azoknak a népfront gazdasági tennivalói is, a nemzetbank államosításától, a pénzintézetek, a biztosítók, a nagyvállalatok nacionalizálásától, stb. stb. a határok spiritualizálásáig, szintén nem egyszerű elhatározásokon, rendelkezéseken múlik, hanem azoknak az érdekcsoportoknak az ellenállásán, amelyek köré a gazdasági erők csoportosulnak. Am a népfront politikai összekovácsolása nem nélkülözheti azokat a gazdasági tennivalókat, amelyek a politikai primátus mellett, a gazdasági front megszervezését a kispolgárság és dolgozók érdekében célozzák. Tagadhatatlan, hogy itt nagy feladat vár a népfront vezetőire és ha Leon Blum Daladier újabb nyilatkozatait olvassuk, amelyben az első a nemzetközi jogtisztelét akarja megszervezni, a második pedig a nagytőke idegességét csillapítja, akkor ebből is megállapíthatjuk azokat a külpolitikai sakkmozgásokat és a frank elleni támadásokat, melyekkel a fasisztikus beállítású erők, a népfront köré tömörültek munkáját akarják megnehezíteni.

A gazdasági tennivalók mellett mindenekelőtt politikai hangsúly van a népfrontnak és szövegezzük le, hogy tulajdonképpen rugója, a hitleri imperializmus, melynek terjeszkedési vágyaival szemben, a hódító-háború-ellenes erők összpontosítása a felelet. A francia polgár, kispolgár és munkás, aki szavazatával a népfront szükségességéről tesz hitet, tulajdonképpen két oldal felé védekezik. Először is a támadó beállítású hitleri imperializmus háborús céljai ellen, amely szövetségrendszerét, európai dominációját és ezáltal politikai-gazdasági helyzetét bizonytalanítja és ebben a védekezésben együtt találjuk csaknem az egész polgárságot, kispolgárságot és munkásságot. Második védekezése a fasiszálódó belföldi nagytőke ellen irányul. A népfront, ugyanakkor, amikor a dolgozó rétegek fel-felétörő nyomását fejezi ki, egyben jelenti a francia középkispolgárság tömörülését és nagypolgársága ellen, amely a nagytőke fasiszta periódusában talajtalantításukat idézi elő.

Ha a polgárság és dolgozók szövetezése a fasiszmus és háború ellen egyértelmű is, azonban ez még mindig nem jelenti meggyőzésüket a gazdasági fronton. A népfront — mint már hangsúlyoztuk, — politikai egysztrenhezást, közös platformot jelent a politikailag közönsédek közt: a hitleri és más természetű fasiszmus és háború ellen, de nem involválja, hogy az egyes társadalmi osztályok és rétegek harca is nyugvóponttra jut. Itt hárul a legnagyobb feladat a népfront vezetőire, kiknek a poli-

tikai kihangsúlyozottság mellett, nem kis feladata olyan gazdasági intézkedések megtétele, amelyek hivatva vannak a francia gazdasági élet válságát, ellentmondásait tompítani. Tagadhatatlan, hogy a konkrét politikai tennivalók és a gazdasági program nem fedik és nem is fedhetik egymást teljesen. Ha kontaktusban vannak is, de külön utakat futnak be. Mert a konkrét politikai tennivaló: harc a fasiszmus ellen. Erre kell a népfront, amely Franciaországban ezidő szerint elhárította egy olyan fasiszta rendszer inaugurálásának lehetőségét, amely a hitlerizmus kelet felé irányított hódító céljainak szabad kezét engedne és esetleg a francia-cseh, francia-orosz szövetségek lazításával veszedelmes érdektelenséget mutatna közép- és kelet-európai kérdésekben, szemethunyva hódító közvetett és közvetlen törekvéseknek, ahogy ezt Franciaország az olasz imperiatizmus esetében már meg is tette. A gazdasági tennivalók, ha nem is olyan átfogó erejűek, mint a politikaiak és ha nem is tartanak vele szorosan lépést, nem hanyagolhatók el és nem becsülhetők alá. Tisztázott tény, hogy a bankjegymisszió korlátozása, vagy kontrolja, nem jelent egyben kontrollt a nagytőke és annak manipulációja felett, hogy a nagyvállalatok nacionalizálása stb. stb. csak mennyiségi változás és hogy ezek a tényezők gyökereiben el is dönthetik az olyan kérdéseket, mint a kamatláb, fogyasztási cikkek munkaidő max. málása stb. és hogy ezeknek életbeléptetésétől várni a gazdasági demokráciát, valóban a politikai babonákban való hitet jelenti és éppenséggel ellentétes értelme lenne ezeknek az intézkedéseknek, azzal a

felfogással, amely társadalmi erők megmozdulásának lehetőségét, gazdaságilag, egyedül az inflációban látja. Am a politikai tömörülés akkor kapna realitást, ha a népfront elég erős olyan gazdasági intézkedések megtételére, amelyek a franciaországi válságban legalább is átmeneti enyhülést hoznak. Bizonyos az, hogy egy weimari Németországban a Daladier vágású tervek nem érvényesülhettek volna, mert ott a társadalmi és gazdasági erők szétfeszítették volna a quasiszocialista burkot Franciaország gazdasági tartalékjai áramlásában mások és a tőkés viszonyokba beágyazott népfront számára könnyebb és rugalmasabb, úgy a politikai, mint a gazdasági tennivaló, annál is inkább mivel elmaradhatatlanok. Franciaországban a demokratikus erők szélesebb skálájú összefogásának szükségességét még az körülmény is parancsolóvá teszi, hogy a nagytőke finanszírozásának, ami a fasiszta erők átcsoportosításához a legalkalmasabb, tehát a legveszélyesebb.

A francia választások mindenekelőtt politikailag jelentősek, mert világosan és félreérthetetlenül eldöntötték, hogy a béke mellett, a hódító háború ellen, foglaltak állást és mindenekelőtt ez az, amit egy Blum kormánytól legfőképpen várunk. Az egyes társadalmi rétegek kollaborációja a népfrontban mindegyikük nem azokról a radikális tettekért értékes, amelyeket előbb-utóbb, kisebb-nagyobb mértékben meg fognak valószínűsíteni, hanem azért értékes, mert a háborús-szándékú fasiszmus ellen, háborúellenes összefogással felel.

F. F.

Megveszik a nitrogéngyárakat,

a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól és a Hitelbanktól

București, május 19.

Tegnap a kormány gazdasági bizottsága ülést tartott, amelyben szóba került a nitrogén gyárak nacionalizálása is, amelyek külföldi tőke kezében vannak. A főreszvényesek közé tartozik a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Általános Hitelbank is. Egy román tőkés csoport javaslatot tett az

államnak, amely szerint hajlandók huszonöt százalékát a részvényeknek átengedni az állam javára, ha engedélyt kapnak a harmincnyolc százalék felár nélkül kilencmillió pengő és másfélmillió svájci frank transzferálására. Ennyit tesz ki ugyanis a nitrogén gyárak külföldi tulajdonban álló vagyon.

A Pesti Napló méltató vezércikke Maniuról

Budapest, május 19.

Abból az alkalmából, hogy Maniu Gyula 30 évvel ezelőtt lett tagja a budapesti képviselőháznak, a Pesti Napló hatalmas vezércikket közöl, melyet Maniuhoz intéz. A cikk elején méltatja Maniu pályafutását: »Nem futott könnyű tepsok után ezelőtt sem, és a román impérium alatt sem futott a hatalom felé...« A pesti újság leszögezi, hogy Maniu az alkotmányosság tekintetében ma is ugyanaz: a szívósságot képviseli, mint valaha, majd arról ír, hogy az utódállamokban hatalomra került egykori nemzetiségi politikusok megváltoztak a többségi atmoszférában és ha régi beszédeiket idézik, csak legyintenek:

— Ja ez akkor volt!

Nem hívjuk tetemre Maniu Gyulát

a multakért, folytatja a Pesti Napló, mert Maniu felelőssége 1918-ban kezdődik. Amit ezelőtt tett, felelőtlen képviselőként cselekedte csupán, de amit akkor, 1918-ban, az albaiuljai pontok aláírásával, az már komoly államférfiúi dokumentum. Ezért már felelős Maniu aki amikor kormányra lépett, életet lehelhetett volna az albaiuljai pergamentbe. Ez azonban nem történt meg, így következett be, hogy a közigazgatásból származták a magyar nyelvet. Ha Maniu betartja ígéretét, hogy mindenki saját nyelve és hite szerint élhet magán és állami életében, ez sohasem következett volna be.

Védőgátakat emel Portugália az átcsapó spanyol hullámok ellen

Ötvenezer spanyol nagybirtokos, nagyiparos, kereskedő menekült portugál földre

Salazar diktatúrája ellen izgatnak Lisszabon uccáin

Lisszabon, május 19.

A spanyolországi események után Portugáliában is felvetődik a kérdés vajjon a spanyol forradalmi hullám megáll-e a spanyol határokon?

Spanyolországot Portugáliától 1300 kilométer hosszú határvonal választja el, amely egyáltalán nem mondható természetesen határnak, sőt éppen ellenkezőleg: sehol nem emelkednek hegyek a határmentén, nem szaggatják meg folyók, úgy hogy a határellenőrzés hihetetlenül nehéz. Nem véletlen, hogy a világon a legfejlettebb csempészipar a portugál és spanyol határon alakult ki.

Lázú portugal diktatúra

Portugáliában ebben a pillanatban még egészen más a politikai helyzet mint Spanyolországban. Az ország 1910-ben alakult át köztársasággá s ettől kezdve egészen 1926-ig leirhatatlan káosz uralkodott az országban. 1926-ban az akkor Spanyolországban uralkodó Primo de Rivera katonai kormányához hasonló kormány alakult tábornokokból Portugáliában és ez a kormány tartja kezében most is a hatalmat. A kormány jelenlegi feje Oliver Salazar, még fiatal ember.

Salazarnek Mussolini korporá-

ciós állama az ideálja és igyekszik Portugáliát lépésről-lépésre erre a mintára átépíteni.

Az ideából még nem sok került megvalósításra, csak rögtön a munkásszervezetek működését tiltották be.

Mozgolódnak a betiltott munkáspártok

Ennél a lépésnél a portugál diktatúra urai meg is állottak néhány év előtt. Most azonban a spanyol események hatása alatt a különben nagyon gyenge ellenzéki mozgalmak ismét megerősödtek, különösen a betiltott munkásklubok tagjai mozgolódnak nagyon élénken. Legutóbb Lisszabon uccáin olyan jelenetek játszódtak le, amelyekre már régen nem volt példa, röpiratokat osztogattak fiatal emberek a járőkelők között egész nyíltan.

A röpiratokban a betiltott munkáspárt ellenállásra szólítja fel a főváros lakosságát a diktatúrával szemben.

Kormánykörökben is tudják, hogy a spanyol események nem maradhatnak hatás nélkül Portugáliában. Hiszen emlékeztet, hogy két évvel ezelőtt, amikor Spanyolországban a baloldal és jobboldal harca tetőpontra hágott, Portugáliában is egyre-másra robbantak bombák, politikai merényletek tar-

tották lázban a lakosságot s a portugál kormány akármilyen erélyes kézzel fékezte meg az ébredező zendülést, nem ért volna el eredményt, ha közben Spanyolországban nem fordul a kocka és Lerouxnak nem sikerül gátat építenie a forradalmi hullám elé.

Nyugtalanság a falvakban

A portugál forradalmi mozgolódás még azért is nyugtalanítja a kormányt, mert nemcsak a városi lakosság és munkásság körében találnak visszhangra a Spanyolországból átszüremelő forradalmi jelszavak, hanem a parasztság körében is.

Az elégedetlenséghez az is hozzájárul, hogy a legutóbbi két évben megint leromlottak az ország pénzügyei s újabb magas adókkal akarnak segíteni a bajon. Az adóprés nagyon kemény Portugáliában, különösen a paraszt szenved sokat miatta. Annyira hogy legutóbb sorozatos összetűzésekre került sor a falvak népei és az adóvégrehajtók között. Különösen a spanyol határ mentén levő falvakban súlyos a helyzet, ahol adót csak csendőri fedezet mellett lehet behajtani. Lisszabonban jól tudják, hogy a spanyol paraszt helyzetének legalább is látszólagos javulása nem maradhat hatás nélkül a portugál parasztra. S

bizakodva fog gondolni arra a politikai pártra, amely a forradalom jelszavával jön a határon túlra, ahol a parasztnak földet osztogatnak.

Ilyen körülmények között érthető, hogy kritikussá vált a Portugáliában menekült spanyol emigránsok helye. Az utóbbi hetek eseményeinek hatására ezren és ezren kerestek menekülést Portugáliában a spanyol forradalmi dűhe elől. Pontos számadatok nem ismeretesek, de a lisszaboni idegenvezető hatóságok megítélése szerint

az elmúlt hetekben körülbelül ötvenezer spanyol menekült lépte át a portugál határt.

Elsősorban nagybirtokosok és kereskedők menekültek el az országból, általában szívesen látott vendégek Portugáliának, mert legtöbbjük van a nagy részét átmentette és így a spanyol Portugáliában új működési területet találni. Mindenesetre sokan olyanok is, akik minden vagyonukat hátrahagyva, egy szál ruhával menekültek el. A lisszaboni lapok szerint dalakon keresztül közölnek ajánlatokat szemmelláthatóan a spanyol emigránsok számára, villaktól kezdve gyárak és birtokig minden kapható Portugáliában.

Most, hogy a spanyol menekültek nem pénz szivárgott az országba, a szeribe kiderül, hogy minden elcsúszott évek óta leszerelt gyárak, kávéüzemek a tengeren túl, ősi kastélyok egyszerűen minden, amiből egy tőle tesen koldusbotra jutott nemes oszlop pénzt remél csiholni.

Vannak azután különösen az a portugál ipar és kereskedelem vezető személyiségei között sokan, akik tartanak, hogy a tulságosan erős spanyol beszivárgás az ipart és a kereskedelmet teljesen idegen befolyás alá helyezi.

Ebben a pillanatban még nem lehet tudni, hogy a spanyol események milyen hatást gyakorolnak Portugáliára, de hogy ez a hatás nem marad el kétségtelen.

Révész

Von Hoesch halálának titka

Von Hoeschnek, Németország londoni követének néhány héttel ezelőtt bekövetkezett hirtelen halálával kapcsolatban olvassuk az „Aux Écoute” című párisi lapban az alábbi szenzációs sorokat:

„Azok a titokzatos és drámai körülmények, amelyek között von Hoesch, Németország londoni követe meghalt, azt a gyanút ébresztették, hogy az elhunyt öngyilkos lett. A német cenzura természetesen egyetlen szót sem engedett erről írni.

Az igazság a következő: Hoesch szívrohamot kapott egy Hitlerrel folytatott izgatott beszélgetés során.

Bizonyos, hogy Ribbentrop Londonba való érkezése angol kormánykörökben azt a benyomást keltette, hogy a londoni német követség politikája nem találkozik a német kormány jóváhagyásával.

Von Hoesch elvesztette a náci kezét, mert azzal vádolták, hogy nem irányítja elég ügyességgel a franciákat és angolokat elidegenítő politikát, ami ma a hitleri diplomácia alapeszméje. Azzal is vádolták, hogy állandóan biztosította a hatalmakat arról, hogy Hitler a locarnói egyezményt tiszteletben fogja tartani.

Az egyezmény felrugása azután az őszinte és méltóságteljes diplomata pályafutásának végét jelentette.

A berlini kormány azt tanácsolta neki, hogy mondjon le. Miután Hoesch öreg

NAPIRENDEN

diplomata volt s a lemondás nehezen elviselhető megaláztatást jelentett volna részére, Neurath azt tanácsolta neki, hogy az ürügy egy súlyos betegség legyen, amely állásának elhagyására kényszerítene. Hoesch habozott, nem akarván elsietett határozatot hozni.

A halál éjszakáján Hitler kétszer hívta telefonon. Az első beszélgetés néhány percig tartott és félbeszakadt. Rögtön ezután Hitler megöccsözött felhívta Londont s utasította Hoescht, hogy a következő napon utazzék repülőgépen Berlinbe. Ez a beszélgetés az idős követet módfelett fölzigatta. Két óra múlva a követség személyzete Hoescht holtan találta.

Ismeretes, hogy az elhunyt hosszú ideig a Birodalom párisi követeként működött és a minőségében sok fontos szolgálatot tett hazájának. Röviddel halála előtt Hoesch levelet intézett egy francia nemeshez, akivel ismertette tragikus helyzetét.

Lehetséges, hogy egy szép napon ezt a levelet nyilvánosságra fogják hozni s akkor majd világossá derül a III. Birodalom külpolitikájának csapdáira.

Mihalache a kisebbségekről

A nemzeti-parasztpárt sorozatos szakmai gyűléseket rendez, amelyek közül az

utolsó a munkáskérdésekkel foglalkozott. A gyűlésen felszóllt Mihalache is és kitért, ezúttal már harmadszor, vagy negyedszer az előbbi időkben, a kisebbségi kérdésre. Ime, a jövődö miniszterelnök szavai:

„A román elsőbbség nem jelenti a kisebbségek földözését. Az ország kisebbségi lakosából határaink védelmezőjét szeretném csinálni.

Minél türelmetlenebbek kell lennünk azoknak a törekvéseivel szemben, akik nem akarnak belenyugodni a történelmi és isteni sorsrendelésbe, amely egyedül teremti, százezrek és milliók vérével, az országok közötti határokat és azokkal szemben, akik kívülre törekszenek, azzal a gondolattal, hogy a határok szétrombolásának eszközei lesznek, annál inkább örülnünk kell, amikor a kisebbségi lakosságból, a román őslakó elemmel való összeműködés útján, az állam gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének tényezőit faraghatjuk.

Tehát összedolgozási politika és nem üldözés. Rémlátás, hogy keményebb szót ne használjak, azt feltételezni, hogy sok millió kisebbségit, akik ennek az országnak a földjén születtek, számkivehetünk.

Zsidóbirtok Palesztinában

Az Est írja: Még ez történt ma című rovatában:

„Nem értim az urakat, hát nem látom, hogy az önök mozgalmak tulajdonképpen szegény arab lakosságot teszi tönkre. Arthur Wauchope palesztinai angol főtitkár dorgálta így azt az arab bizottságot, amely az előbbi időben sztrájkokat és a zsidó mozgalmakat rendezte. Hozzátette, hogy minden rendelkezésére álló eszközrel fogja nyomni az „urak” mozgolódását.

(Ugyanakkor, amikor ez a jelenet a jeruzsálemi palotájában lejátszódott, ezredes a londoni gazdasági akadémiában állította, hogy a zsidók elfoglalták Palesztinát, tejjel-mézrel folyó részét s az araboknak csak a köveket és sziklákat hagyták.

— Nem csoda tehát, — fejezte be felháborodottan — ha az arabok ebbe nem akarnak belenyugodni.

Az ezredes felssólálása után Norman wick a következő angol-arab hivatalos titlikat adatokat terjesztette elő:

a) Palesztina lakosságának egynegyedrészét teszik ki a zsidók, de Palesztina földjének negyedrészé sem az övék. Még a leghíresebb földeknek a negyedrészé sem az övék.

b) A megművelhető föld Palesztinában 2,500,000 acre. (Egy acre kevesebb, mint fél hektár). Ebből a zsidók kezén 300,000 acre van.

c) Palesztina legtermékenyebb része a Jordán völgye és a Sarom síksága. Itt a zsidók csak igen kevés földhöz jutottak.

d) Annak ellenére, hogy az utolsó harminc évben a Palesztinában élő zsidók száma megkétszereződött, mindössze 60,000 ac földet vásároltak.

e) A „tejjel-mézrel folyó zsidó birtok” nyomó részére úgy tettek szert, hogy a zsidók bevándorlók maláriás mocsarait szikkasztották ki.

Grey ezredes helytállónak fogadta el a zsidók statisztikai adatait s visszavonást állított.

SMON MAGDA RIPORTJA:

A NAGY SÁRGA HÁZBAN

Most vonulnak be az utolsó Káderbe a világháború „szerelmi” áldozatai — HITLER jött divatba az elmebetegek között

Oradea, május 19.

Mi az, ami elválassza a fényt az árnyéktól, az életet az elmulástól, az idelem innenső partját a tulsótól? Ennyi az a kis plussz, vagy minusz, ami az egyik emberből világhírű zsemlét, a másikkól pedig köztönivaló bodort csinál? Hol kezdődik és hol végződik az értelem, amellyel itéleteket mondunk, törvényeket gyártunk, épkeket konstruálunk, felhőkarcolókat építünk és mérges gázokat kotyvasztunk?

Ilyen és hasonló kérdések zsonganak fejeimben, mialatt felkapaszkodom a nagy sárga házhoz vezető lejtős uton és szoruló szívvel, elfogódott lélekkel lépem az élőhalottak házának küszöbét.

A bejáratnál minden olyan szokványos, mint bármilyen más középületben. Balra portásfülke, házi telefonközponttal, jobbra irodák, szorgalmasan dolgozó írógépekkel. A főépület bal szárnyát az orvosi- és személyzeti laosztok foglalják el, míg a jobb szárny az orvosok részében a főorvosi rendelő, várószoba, titkárság és electro-terápia nyert elhelyezést.

Féltiz van, dr. Rusdea igazgató-főorvos reggeli betegvizitje végeztével éppen most jön keresztül a kórház udvarán. Két orvostárs kíséri, fehér köpenyeik ütődően villognak a fenyők sötét zöldjében. A főorvost már igen sokan várják, ezért dr. Petric Cornelt is a mellém kísérik.

Az udvatra kilépve megállunk egy kőszobor mellett. A szobor előtt, kopogó lábunkra egy ápoló feltárja az ajtót. Bejövünk, jobbról-balról ajtók sorakoznak, mint valami hotelen. Vasmenynyí ajtó kilincs nélküli. A folyosó végén nagy teremszerű helyiség melyben minden butorzata hosszú asztalokból és padokból áll.

Nők

rongy-fantáziákban

— Ez a csendes női betegek osztálya, — magyarázza dr. Petric. — Napközben itt tartózkodnak és itt is élethelyezkednek.

Negyven-ötven nő ül az asztal mellett és a falmenti padokon, legtöbbször fantasztikus rongyokban. Néhányan szimulálnak, de csaknem mindegyik észél, énekel füttyöl és hadonászik, némelyik, hogy szomszédjával a legcselebb mértékben is törődne. Egyik fiatal nő öklét rázza felénk, másik artikulálisan hangon rikácsol. Vannak, akik árgyuan maguk elé néznek, halkan suttognak és csak szemek tébolyult fénye tükrözi vissza a megbomlott érzés szörnyű képét. Ijesztően furcsa sivaj tölti meg a termet.

Benézünk a hálótermekbe is. Vasgolyók, pokrócok katonás rendben.

— Most a csendes férfibetegekhez megyünk, — mondja a kísérőnk. Van egy rendkívül érdekes beteg, aki már husz éve az intézet lakója. Rögeszméje, hogy ő II. Vilmos császár. Pánciolas öltözék, gyógyíthatatlan.

II-ik Vilmos előtt

A férfibetegek nagyrésze egy nyitott terraszfélen tartózkodik. Tisztelegő tudóan köszönnek, legtöbbször normális ember benyomását kelti.

— Hol van a császár? — kérdezi az orvos.

Katonás megjelenésű szikár ember lép elő, aki rögeszméjét öltözködésével s kihangsúlyozza. Fekete bricseszt, sárgás vászonból készült ócska katonazubbonyt és oroszos tányérsapkát visel. Lábán papucs. Jellegzetes pofa-

szakáll Igen komolyan, és méltóságteljesen viselkedik.

Mi újság császár ur?

— Semmi jó, — válaszol zordonan. Mi legyen? Amióta itt tartanak vagyonom teljesen szétzúlik, mindent ellopnak azok a betyárok.

— Miben fekszik a vagyona?

— Miben? — szól megvetőleg. — Hát földekben, természetesen. Ha kimennék innét, többet senkinek nem jutna semmi. Ez a város is majdnem az enyém, háború előtt az egész enyém volt. Csak persze a cselédség titkolja, hogy hol vagyok, nagy baj lehetne ebből, ha ellenségeim megtudnák. Különben is itt tárgyalják meg az összes genfi dolgokat, — teszi hozzá bizalmasan, hangját lehalkítva.

— És mik a terveid? Nem tér vissza többé Németországba?

— Dehogynem! Dehát erről nem beszélhetek, körül vagyok véve, ügyvédek folyton zsarolnak, mindenemből kiuzsoráznak.

— És Hitler? Vele mit fog csinálni, ha visszatér?

— Engem nem érdekel Hitler. Különben is, ha akarja tudni, Hitler egy szélhámos. (Istenuccse, ez az ember nem bolond).

Megmutatják a „császár” csakóját, amit ünnepnapokon visel. Régi osztrák tűzserégi csakó, a kétféjű sással.

A dühöngők osztályán néhány elmebeteg létrákon és állva szorgalmasan meszeli az egyik termet.

— Vannak betegek, akikre a munka igen jó hatással van. Ez például egy érettségizett ember, tisztviselő volt. Látja ott azt a csendes, igénytelen kinézetű fiatalembert, aki ajtót nyitott nekünk? Az a híres Boros, aki pár évvel ezelőtt három kis testvérét fojtotta vízbe. Néhány hétig börtönben ült, de csakhamar idekerült, mert megállapították, hogy teljesen beszámíthatatlan. Itt igen jól viseli magát, mindent dolgozik és semmire nem tud visszaemlékezni.

Kopaszra nyírt

dühöngő női betegek

A női dühöngők pavillonjában irtózatosságnak fogad. A falak mentén komor apátiával ülnek az életnek ezek a szerencsétlen számkivetettjei, akiket mintha elfelejtett volna saját képére alkotni az isten. Jobbára kopaszok, simára borotvált fejjel, szörnyű nyitott sebekkel, elképzelhetetlen rongyokban. Sokan csontig lesóványodva, mint kiserítetek imbolyognak, citromsárga, összeszáradt arcukkal, mások, mint furiák csapzott hajjal, a téboly minden jellegzetességével. Egy a sarokban ül fejére húzott kabáttal, néhányan a tereméből nyíló terrasszon tartózkodnak. Egy kopasz szörnyet látunk itt, amint a sarokban állati éhséggel, állva habzsol valamit. Egyik széken egy jótáplált, rendes kinézetű nő ül, kezében gót betűkkel teleírt irkalapot lobogtat vadul, miközben németül és magyarul ordít: — Ide fog kerülni! Ide fog kerülni! — Kicsoda fog idekerülni? — Hitler! Ide fog kerülni, mert megölte a zsidókat, megölte az összes zsidókat.

Arca vörösen izzik, szemek veszesen forognak.

— Menjünk, — int az orvos. Közeledik a roham. Tudja-e, hogy ez a nő tíz évig, mint ápoló működött itt? Amíg egy napon aztán kitört rajta az örök Igen gyakori eset elmebetegek orvosoknál és ápolóknál, hogy örökre itt maradnak a falak között...

Ijedten hátrálok, mert egy kopasz, vézna, sebekkel borított gnóm vad rikácsolással elem ugrik. Az orvos elránt, az ápoló pedig hirtelen lefogja és elcipeli a még mindig hadonászó örvölt.

Megnézzük még a női- és férfi ideggyógyászati osztályt. Itt már egészen kórházi felszerelés van, paplanos ágyakat is látunk és kézi konyhákat, ahol a betegek főzhetnek maguknak.

Most már csak a konyha van hátra, ami méreteivel bámulatba ejt. Hatalmas, kettős tűzhely terpeszkedik a konyha közepén, fantasztikus méretű edényekkel. Két oldalt üstház, a körülbelül három méter átmérőjű katlanban rotyog a leves és főzelék. Megérdeklődjük, mi lesz a mai ebéd? Hustalan nap van éppen: kömény-magleves, babfőzelék és lekváros, rakott laska. A hét többi napján mindig van hús.

A főszakácsné vezetése alatt egész sereg konyhaszemélyzet működik, közöttük néhány ártalmatlan bolond is, akiket fahordásra és egyéb alantós munkákra használnak fel.

— Háromszáz ember számára főz-

A világháború és az elmekórház

Végül is visszatérünk dr. Rusdea főorvos rendelőjébe, aki kérdéseinkre szószerint a következőket mondja:

— A paralisa progressziva az infektio idejétől számítva igen hosszú idő múltán 10—15 évre rá jut a vérből a centrális idegrendszerbe. Természetesen nem minden vérbe jutott infektio okoz ilyen komplikációkat. Több, mint valószínű, hogy kétféle spirochaetáról lehet szó, egy, amelynek már elejétől kezdve nagy affinitása van az idegszövet iránt. Ehhez természetesen még sok más körülmények is hozzá kell járuljanak. Ilyen például a veleszületett és öröklött degeneráltság, mely egyike a legfontosabb faktoroknak. Az alkoholizmus is nagyban hozzásegíti a vérbajt ahhoz, hogy idegkomplikációkat idézzon elő. Az elmebetegségek harmadik főoka a klimatikus konfigurációk. Például: négerknél igen gyakori a luesz, a paralízis azonban agyszólván ismeretlen. Az eszkimóknál éppen fordított a helyzet. Náluk igen ritka eset a luesz, de annál gyakrabban komplikálódik agylucesszel. Végül a negyedik főok: a megerőltető szellemi munka, éppen ennek tulajdonítható, hogy parasztok és általában primitív népeknél igen ritkán fordul elő a paralízis. Jelentős százalékot tesz ki a nyomor, indolencia és szegénység.

— Ami az elmebetegségek kezelésére vonatkozó kérdést illeti, Wagner von Jauregg professzor világhírű procedurája óta, amióta t. i. a paralízis és agyszifilisz kezelésébe bevette a lázterápiát, az idegrendszer szifilisztikus megbetegedéseinek kezelése, egészen más irányba terelődött. Wagner professzor volt az, aki a maláriát prekonizálta a lázterápia szempontjából és elmondhatjuk, hogy a paralízis azóta vált gyógyítható betegséggé. Természetesen a gyógyítás legfőbb követelménye, hogy a kezelés a betegség legelején, kezdeti stádiumban alkalmaztassék. Téves felfogás volna azonban azt hinni, hogy emellett az antiluetikus kezelés feleslegessé válik. Sajnos, ma több ilyen elmebeteg van, mint valaha. Ehhez sokban hozzájárult a háború, a különböző embertömegek deplaszációja. Es még igen sok ilyen eset bekövetkezése várható, mert most

nek itt mindennap, mondja az orvos, látva bámulatomat. Betegeink száma körülbelül mindig ennyi. Azonkívül az orvosok, ápolók, konyha- és szolgaszemélyzet száma is kitesz százat.

— A városban olyan hírek vannak elterjedve, hogy a betegek éheznek. Mi ebben az igazság?

Köztudomású dolog, hogy az elmebetegek étvágya háromszor akkora, mint a normális emberé. Jól lakatni tehát bajos volna őket, annál is inkább, mert az állam mindössze napi 12 lejt irányoz elő egy beteg ellátására, ebből az összegből pedig háromszoros étvágyu embereket nem nagyon lehet kielégíteni.

Ugy tudjuk, hogy most felemelték ezt a fejkvótát 14 lejre, a közkórházhoz állítólag már meg is érkezett a vonatkozó rendelkezés.

— És hogyan oszlik meg a betegek fizetőképessége?

— Egy kilencvenkilencez. Azt lehet mondani, hogy csaknem 99 százalékban ingyenes betegeket kezelünk. Ez érthető is.

A megzavarodás oka, igen gyakran a nyomor.

A beszélgetés már az udvaron folyik.

— Bizony, nagyon ráférne renoválás is az épületre, mondja dr. Petric az omladozó falakra mutatva. Minden esztendőben kérjük rá pénzt, a költségvetés alkalmával, de eddig még eredménytelenül.

Az udvar közepén levő hydroterápia jelenleg nem működik, az electroterápián azonban olyan tökéletes gépfelszerelést látunk, mellyel még a cluji elmeegógyintézet sem rendelkezik.

van az az idő, mikor a háborús infektio paralízisbe fognak átmenni. A gyógyításra vonatkozólag kísérleteznek még más, látszólag előidézhető szerekkel is, ezek azonban mai felfogás szerint kevésbé eredményesek, mint a malária. A mai elmebetegekben, — mint mondtuk, — nagy szerepet játszik az alkohol, a mai társadalom túlhasználja idegteljesítményeit, a különböző organikus megbetegedések és a belső szekréciós mirigyzavarok. A mai elmekórházak statisztikailag így alakulnak:

27—32 százalék luesz,

15 százalék alkohol,

5 százalék aggyelváltozások, a többi egészen különböző. De hangsúlyozom, hogy legfontosabb tényező a veleszületett hajlam, amit csaknem minden esetben, különösen epilepsziánál vissza tudunk vezetni.

A nyilatkozat itt véget ért.

Perc múltán már az esőszagu uccán vagyok. Mélyet, nagyot lélegzek be az utat szegélyező akácok részegítően édes illatából.

Week-end-ezők

1/4 — 1/2 — 1 kg.-os kis bödönkékben a leghigenikusabb.

Csak a keresztszalaggal ellátott a valódi.

Mindenhol csak ezt kérje!

Az exmetsző életébe beköszöntött az aranypor...

LAJOS ÁBRAHÁM

3 napig rendőrségi őrizetben volt 2 és fél kilogram arany miatt

Eltűntek az üzlet szereplői a csempészarannyal együtt

Oradea, május 19.

Lajos Ábrahám a oradeai hitközség volt metszője minden esztendőben foglalkoztatja a rendőrséget és a közvéleményt. A nyugalomba vonult metsző első ízben akkor szerepelt a lapok hasábjain, amikor nézeteltérés támadt közte és a hitközség között. A differencia 100 rabbit foglalkoztatott és a környék leghíresebb rabbijai döntöttek a sokat vitatott ügyben. Lajos Ábrahám végül is távozott a hitközség szolgálatából, — de lefelé bukot. Nagy összegű nyugdíjat állapítottak meg a részére.

Tavaly Lajos Ábrahám neve egy fantasztikus lopás és betörés kapcsán került a nyilvánosság elé. Állítólag nála törték be és a végén őt tartóztatták le. A történet keretében szerepelt emlékeztünk szerint egy pénzhamisítógép.

Amint Lajos Ábrahámnak három basarábiai szélhámos kínált fel közös üzletre. A szélhámosok nagyobb összegű deviza kicsalása után megszöktek. A póruljárt exhitközségi metsző ekkor feljelentette bűntársait, még pedig mint ismeretlen tetteseket, akik kirabolták a lakását. Ez a trükk kétfelé akart hatni: először hátha elfogják a basarábiai gonosztevőket, másodsor a biztosító társaságnak beadott kárlistán tucatjával szerepeltek a selyem pizsamák és a szmirnaszőnyegek. Lajos Ábrahám ellen ekkor önbetörés címén sokáig eljárás is folyt.

A zavaros üzleteket szerető Lajos Ábrahám, a jelek szerint ismét hozzáfogott valamihez, ami nem volt egészen kóser. Erre vall, hogy három napot a rendőrség őrizetében töltött. A nyomozásban a helybeli rendőrségen kívül résztvett a bucurestii prefektura két kiküldött nyomozója is élükön Pop Cornélal. Pál államrendőrségi detektív csütörtökön délután állította elő Lajost és nem sokkal ezután látták, amint kihallgatásra vittek egy Katz Mózes és egy Farkas Sámuel nevű embert is. Ahogy a városban beszélnek, az új üzletet. Fa kas hozta össze, akinek különösen az aranybányák vidéke felé van kitűnő összeköttetése. Az adásvétel tárgya, amint hírlik

két és fél kiló arany volt, 450.000 lei értékben.

Lajos Ábrahám tetszését megnyerte az üzlet természete és hajlandó volt azt perfektuálni. Azonban az üzlet még sem jöhetett létre, mert közben eltűnt az arany, eltűntek az üzletfelek és némi készpénz is eltűnt az arany körül.

Lajos Ábrahám viszont három nap múlva elkerült a rendőrségi épületből.

Egy verzió szerint a két és fél kiló aranyat kicsalták a két bányásztól, akik azt évek alatt lopkodták össze és az arannyal az egyik üzletfél Katz Mózes Magyarországra szökött. Lajos Ábrahámné felkínált 100 ezer lei kár-

térítést a bányászoknak, de a férje amikor megtudta ezt, visszavonta az ajánlatot.

Hol van az arany és hogy áll a bűnügy, ebben e pillanatban senkisé-

tud többet erről.

A történetek után mindenesetre feltehető az a kérdés a volt hitközségi metszőhöz, hogy számára csak az a igazán kóser, ami »tréfli« ?

Öt éves az oradeai Árutőzsde

Az első évben 1 ezer, a második évben 10 ezer vagon gabona volt az ügyszorgalom

Oradea, május 19.

A napokban töltötte be az oradeai árutőzsde működése 5-ik évét s ez alkalommal ünnepélyes közgyűlés keretében számolt be a vezetőség a tőzsde ez idő alatt kifejtett működéséről.

Résztvettek a közgyűlésen Laurentiu Moldovanu, az ipar és kereskedelmi minisztérium igazgatója, Niste Jakob, a tanács elnöke, Theo Pappoudoff, az Iparkamara elnöke, Zawislag Adolf, a tőzsde társulat elnöke, Gh. Lupancea kormánybiztos, dr. Pop Emil, Halpert Lajos mezőgazdák és a helybeli és vidéki gabonakereskedők nagy számában, a tőzsde hivatalos közvetítőinek kara teljes számban.

A közgyűlést Ionel I. Seitan, a tőzsde társulat alelnöke nyitotta meg, kegyeletes szavakkal emlékezett meg Dr. Popper Ákosról, a társulat elhunyt első elnökéről. Dr. Ilie Andrei az Oradea tábla volt főelnöke, a tőzsde bíróság első elnökéről Dr. Fried János és Friedmann Hermannról, akik mindannyian hozzájárultak a most kimutatandó eredmény megeremtéséhez.

Az első évben 1540 vagon, a másodikban 2100, a harmadikban 5400, a negyedikben 7300, míg az ötödik évben 10.466 vagon különféle gabonaműt jegyeztek be az Oradeai Árutőzsdén 383.000.000 lei értékben.

A tőzsde szakértő bizottsága 100 ülést tartott.

A tőzsde bírósága Ciurea N. Con-

Egy tengerésztsist öngyilkossága

Constanzából jelentik: A Regele Ferdinand hadihajó egy mellékhelyiségében öngyilkossági szándékból a szájába lőtt Grigore Simionescu tengerésztsist, aki azonnal szörnyethalt. Cselekedetét családi bajai miatt követte el.

A premilitárok CFR kedvezménye

Bucurestiből jelentik: A CFR a premilitárok oktató kiképzői részére 50 százalékos vasuti kedvezményt nyújt bármikor és bárhová. A premilitáris kiképzés alatt álló ifjak szintén 50 százalékos kedvezményt kapnak, de csak a megyéjük területén és ötös csoportutazások alkalmával.

Elmarad a Bocskay mérkőzés

A holnapra tervezett Bocskay-CAO-Crișana mérkőzés elmarad. A mérkőzés megrendezése elé kezdettől fogva akadályok gördültek s a beutazási engedélyt a mai napig sem kapták meg. Az oradeai csapatok is más programról fognak gondoskodni.

Seitan elnök a közgyűlés nevében köszönettel adózik Niste Jacob elnöknek, Theo Pappoudoffnak a kereskedelmi és iparkamara elnökének, sok jóindulattal, szakértelemmel pártfogolta a tőzsde ügyeit, Papp titkárnak, akinek szakértelme és működésében hozzájárult a tőzsde felvilágosításához.

A tőzsde vezetőség munkáját azonban még nem tartja befejezettnek, miután a tőzsde gabona-osztályán külön szükség van a fa, különféle (gyarmatárú, szesz stb.) osztályára a megszervezésére, amelynek útjait egyelőre a kivételes export-import rendszer intézkedései állanak.

Papp titkár olvasta fel azután a tőzsde múltévi jelentését.

Niste elnök a tőzsde tanácsa nevében megköszönte Seitan elnök szavát majd megemlíti, hogy az oradeai tőzsde indítványára sikerült az ardeai és bánáti tőzsdék szokványait egyesíteni, mert hiszen e gazdasági tevékenységek a gabona-szokások azonos csupán csak az azokat ő szefog szabályzatok megszerkesztése és intézkedése volt eddig különféle.

Megköszöni a tőzsde a tanács társulat tagjainak közreműködését.

Köszön tét fejezi ki a helybeli társulat, mely mindenkor szívesen áll a tőzsde rendelkezésére a köz érdekében.

Laurentiu Moldovanu a kereskedelmi és iparügyi minisztérium nevében megköszönte a közgyűlést és legnagyobb megelégedését fejezte ki a tőzsde elnökének eredménye és annak irányítása fel-

Megszűnt a távbeszélő összeköttetés Spanyolországgal

Páris, május 19.

Lap jelentések szerint Spanyolországban a helyzet immár mély zavarossá változott. A hírszolgálatokat a cenzura ige megnehezítette.

Ma hajnali 3 óra óta Madriddal megszűnt a távbeszélő ügyszorgalom. Táviratozni sem lehet. A legutóbbi táviratok szerint az egész országban általános sztrájk van. Több magyarrangú katonatisztet letartóztattak és a kormány elmozdította a hadsereg főfelügyelőjét.

Farkas Jakab és 11 társát gyártották Oradeán a hamis százlejeseket

Oradea, május 19.

A hamis 100 lejesek ügyében országsszerte megindított nyomozás során az oradeai rendőrség felfedte a bihori pénzhamisító banda tagjainak kilétét. A pénzhamisító társaság feje Farkas Jakab Rimler uccai lakos, s az ő lakásán találták meg a pénzhamisító gépet is Farkas 11 társával bonyolították le az üzleteket s a rendőrség a társaságnak mind a 12 tagját elállította a rendőrségre. A rendőrség kihallgatás tisztázta az egész ügyet ezzel kapcsolatosan illetőleg, Bucurestben is történtek letartóztatások. Farkas Jakabot és 11 társát átadták a ügyészségnek.

Bucuresti bizottság válogatta ki a további szolgálatra alkalmas tüzoltókat!

A vár nem megfelelő a tüzoltó laktanya céljaira

Oradea, május 19.

A tüzoltóság militarizálásával kapcsolatosan katonai bizottság érkezett le Bucurestiből. A bizottság megjelent a városházán, ahol foglalkoztak az átadás adminisztrációs kérdéseivel és felülvizsgálták a tüzoltóság jelenlegi helyzetét. Innen a bizottság 3 tagja, két ezredes és egy katonai orvos kiment a tüzoltó laktanyába, ahol megtartották a tüzoltó sorozást. A katonai

orvos megvizsgálta az összes tüzoltókat, hogy katonai tüzoltó szolgálatra alkalmasok-e. A felülvizsgálat eredménye még nem ismeretes, de a jelek szerint több tüzoltót egészségügyi okokból nyugdíjazni fognak. A bizottság megtekintette azt az épületet, amelyet a város a katonai tüzoltóság céljaira felajánlott, de azt nem találták megfelelőnek.

**Szőlősgazdák és gyümölcs-
termelők figyelmébe!**

Vermorel rendszerű
**permelező
gépek** megérkeztek.

Az összes gyümölcsvédelmi szerek:
Darsin, Amonil, Toxylin, stb. stb.
Raffia I-a, Rézgálic legolcsóbban

LICHTMANN & LÁSZLÓ
cégnél

Piața Mihai Viteazul No. 7. - Telefon 91.

EZEN JENŐ RIPORTJA:

Ándorbotot nyom az arany y maramureși község lakosságának kezébe

Aranymosó vegyszerek meg-
szűntek az ivóvizetHat napig nem dolgozik, hetedik
nap ünnepel a munkájától meg-
fosztott MaramureșSigheti pofonok, amik Szlatinán
hoznak kamatot

Sighet, május 19
Maramureș gazdasági és kereske-
delmi életének a vérkeringését Cseh-
mureș, illetve ennek Sighet vá-
ros alig száz méternyire fekvő
szédelmi gócpontja, Szlatina táp-
os cseh határátlépőknek tőlünk
ros mennyiségű élelmiszert sza-
tvinni és így érthető, ha a heti-
con ma már több a cseh vásárló,
a sigheti vevő. Ami kis termé-
s baromfia van ennek az elár-
megyének, azt mind a csehek
meg magas áron, mert náluk
an élelmi cikk még jóval drágább.
Ez ujabban kiadott és szigorított
atlépési tilalmak, amelyeknek
mint a legtöbb rendeletnél, ugy-
sem tudja az adófizető közön-
arra az elhatározásra juttatva a
hatóságokat, hogy ők is retorzió-
jenek és így most már a csehek
ozni akarják a határátlépők szá-
Ez a retorzió teljesen megbéni-
Maramureș amugy is vérszegény
isági és kereskedelmi életét.
denki, de főleg a hatóságok
m jól tudják, hogy a csempészt
szigorú felügyelet alatt álló ha-
pók követik el. Ezt ma már a
has szervezettel dolgozó csep-
osztók intézik, amiknek emberei
can viszik és hozzák az árut a
olyon keresztül mindenütt, csak
ott nem, ahol hivatalos felügye-

szigorított határátlépés tehát sem-
nem csökkent a csempészt,
maramureșiek kereseti lehetősé-
aminimumra szállította.

szigorított rendeletek érthető ide-
get keltettek mindenkiben és
ezdődött a lőtás-futás, protekció
aló szaladgálás, hogy Szlatinára
assanak. Egy Sigheti jobbmódu
lkodó feleségének is sikerült
szigorított határátlépő igazol-
szereznie és boldogan sétált át a
szágot összekötő Tisa hidján. A
parton ujjal meglepetés érte.
a cseh vámfőnök a szokottnál szí-
ban vizsgálta a határátlépőket.
ai szigorral sorba állította a ro-
vendégeket és aki a sorból ki-
lt lépni, azt egy-két oldalbalö-
ismét a helyére állította. Ilyen
a lökést kapott a sigheti gazdál-

mert amint a főnök ur a városba ve-
zető főutra ért, hirtelen előtte termett
és előbb udvariasan megkérdezte tőle
hogy emlékszik-e rá. A választ nem
vártta meg és további emlékeztetőül
lelent a főnök urnak két olyan hatal-
mas pofont, amit a sigheti tanuk leg-
alább száz csehkoronára értékelték,
ami a mai szegény világban elég te-
kintélyes összeg. A főnök ur amint
magához tért, neki akart rohanni az
asszonyra, de ebben a pillanatban
mintha a földből nőtt volna ki, úgy
jelent meg az asszony férje, aki csak
a mutatóujját tartotta a főnök ur szemé-
elé, de ez nagyobb volt mint a két
fürgő női kacsó.

A vámfőnök takarodót fujt önmagá-
nak és most már méltóságos léptek-
kol, aminthogy hivatalos személyekhez
illik, visszasétált Szlatinára, a szü-
kebb hazájába.

Hogy melyik sigheti határátlépő
fogja ezeket a pofonokat odaát kama-
tosztul visszakapni, azt még a csoda-
rabbik sem tudják, pedig a szomorú
jövőt csak ők látják tisztán.

Ez a kis incidens a határátlépést
még jobban meg fogja nehezíteni, még

az esetben is, ha a szigorított határ-
átlépésen próbálnak majd enyhíteni.

A Petrosani rt. maramureși bányá-
kirendeltsége megkezdte a girapai
aranybánya intenzív termelését. A Co-
sau patak vizét használják fel az arany-
mosáshoz és ennek a vizébe ezekkel a
munkálatokkal olyan vegyszerek ke-
rültek, ami a vizet megfertőzte és él-
vezhetetlenné tette, úgy az emberek,
mint az állatok részére. A szomszédos
községek, amin a patak vize keresztül
halad, főleg Budesti község lakói pa-
nasszal fordultak a prefektúrához és a
vármegyei közegészségügyi hivatalhoz.

Dr. Pop Sigismund vármegyei főor-
vos kiszállt a helyszínre és a Cosau
folyó vizével két üveget töltött meg,
hogy analízis végett felküldje a bu-
curesti vegyvizsgáló intézetbe.

Ha szerencsénk lesz a budestieknek,
akkor még a nyáron ihatnak a mar-
háik és ők is Cosau folyó vizéből, ha
nincsen szerencsénk, akkor költözköd-
hetnek más helyre, mert az arany iten
rövidesen elpusztítja minden jószá-
gukat

Eltűnt az addis-abebai angol követség diplomáciai postája

Mussolini visszavonulásra szólította fel Stahremberget
Csak az új francia kormány megalakulása után válaszol Hitler a kérdőpontokra

London, május 19.

Az olasz hatóságok és az Addis-
Abebei angol követség között konfliktus
tört ki. Az angol követség fel-
adott egy postaszárat, amelyben dip-
lomáciai iratokat, amikben a diplomáciai
iratok, melyeket a dzsibuti angol kon-
sulátushoz kellett volna továbbítani,
nem érkeztek meg Dzsibutiba. Az an-
golok megállapították, hogy az eltűnés
még a vasúton történt, ezért érélyes
nyomozásra szólították fel az olasz
hatóságokat.

Az alsóház tegnap éjjeli ülésén a
Baldwin-kormány ismét vereséget szen-
vedett. A kormány egy javaslatát még
a módosítási indítványok ellenére is
az ellenzék hatalmas tempójú táma-
dása után az alsóház visszautasította.
Azt hiszik, hogy Baldwin vereségének
messzemenő kihatásai lesznek. Eden
a dum-dum goyók ügyében az alsó-
házban tett nyilatkozata miatt, amint
a Daily Express értesült,

Mussolini visszahívta a londoni
nagykövetségi főtisztviselőit.

A Times értesülése szerint Hitler
csak az új francia kormány megalakulása
után felel az angol kérdőpon-
tokra. Hitler tudni akarja ugyanis,
hogy az új francia kormánynak a fran-

cia-orosz szerződés tekintetében ugyan-
az az álláspontja, mint elődjének és le-
akarja szögezni, hogy a megalakuló
francia kormány kívánja-e a németek-
től, hogy kössenek-e megnemtámadási
szerződést a szovjetekkel, vagy sem.

Mindenesetre az a körülmény, hogy

Londonban lefújták lord Halifax
berlini utazását,

arra vall, hogy az angol álláspont
egyre jobban közeledik a francia ma-
gátartáshoz és amíg Anglia és Olasz-
ország között a viszony hidegedik, sőt
apró konfliktusokkal teljes, Páris felé
nő a megértés. Ezt szimbolizálja az a
körülmény is, hogy Anglia tengeri
egyezményt készül kötni Moszkvával.

Megingott a hollandi forint
és a svájci frank

Páris, május 19.

Rövid szünet után ugylátszik a frank
iránti bizalom ismét csökkent. Ennek
tudható be, hogy a holland forint és
a svájci frank is megingott. A tőke,
egyes jelentések szerint ismét kifelé
kezd áramlani Franciaországba.

A Le Temps ma vezércikket ír »A
Mult likvidálása« címmel. A vezércikk
feltűnést keltett és az új külpolitikai
program a megalakuló új kormány

A hirdető oszlopokon Vajda újabb
plakátai diszelegnek. Ezekben a mara-
muresi olvasni tudó közönség szíves
tudomására hozatik, hogy Románia nem
a románoké. Aki eddig nem tudta, úgy
az vegye ezuton tudomásul, hogy Romá-
nia iparát és kereskedelmét szóval az
ország tényleges hatalmát és vagyonát
a kisebbség tartja a kezében. Nehéz
időket élünk és az ilyen mementóra
szükség van, amikor az ország sors-
döntő órákat él. Az iparosok és a ke-
reskedők, ha nem is meghatva, de
nagy figyelemmel olvassák ezeket a
sorokat. Van idejük bőven töprengeni
a hazafias jelszavakon, mert forgalom
nincs és így kényelmesen töprenghet-
nek a honszerető szózaton.

Végre elérkezett a várva várt hiva-
talan munkaszüneti nap: a vasárnap,
Ezen a napon senkit sem macerálnak
azzal, hogy miért nem dolgozik? Egy-
heti téttlenség után mindenki hivata-
losan ünnepli a munkaszünet napját.

Alig várják a délutánt, amikor a
Korona éttermében megkezdődik a hi-
vatalos borkóstoló. Ez már beszéd:
ma ingyen és csak holnap pénzért,
Egymás hátán tolongnak az emberek
és boldogan konstatálják, hogy a ki-
állítók bora mind kivétel nélkül nagy-
szerű. Az árak nem érdeklik a kósto-
lókat. Nem félnek attól, hogy holnapra
valamelyik bortól főfájásuk lesz. Va-
laki meg is jegyzi a tömegben, hogy
neki a potya bortól még sohasem fájt
meg a feje.

Az elmúlt hét ilyenformán Mara-
mureșben jól végződött. Adja az Isten,
hogy a jövő hét is ilyen szépen vég-
ződjön.

számára. Ez először figyelmébe ajánlja
az új kormánynak, hogy likvidálni kell
az olaszellenes szankciók rendkívül
zavaró problémáját, még pedig békés
megoldások keretében. Másodszor leg-
fontosabb teendőnek a népszövetség
reformját tartja és arra hívja fel a
kormány figyelmét, hogy sürgősen
kössön kölcsönös segélynyújtási egyez-
ményeket.

A Matin római tudósítója úgy érte-
sült Starhemberg és Mussolini tárgya-
lásairól, hogy Mussolini azt tanácsolta
Starhemberg hercegnek, tanúsítson
mérsékletet. Ez az oka, hogy üdülési
szabadságot javasolt a herceg szá-
mára. Mussolini azt mondta Star-
hembergnek, rá kell bízni másokra,
hogy befejezzék azt a békés munkát
Ausztria érdekében, amelyet ő kezdett.

Csempe metlachi lap

jutányosan a

FERRUM S. A.

cégnél, Piața Mihai Viteazul No. 4-a.
Telefon: 973.

Forum Mozdó

Ma, utoljára!

Gyilkosság a fedélzeten
A végzet

felesége is, aki nem bírta szó-
túrnai a vámfőnök ur brutalitá-
egészen szerényen csak annyit
ett meg:

Lesz még a főnök ur is a mi
günk Sigheten.

Főnök ur pár nap múlva tényleg
dult Sighetre. Az asszony úgy
k kitartón lesett erre az alkalomra,

SPORT

A görög mérkőzés után és a bolgár előtt

Bodola vezérletével a csatársor nyerte meg a nagyfontosságú meccset

Románia megnyerte az első Balkán kupa mérkőzést. Ezt a győzelmet már vártuk a csapattól a mult heti sikeres szereplések után. Az összeállításban ugyan voltak hibák és ezt egyhanguan leszögezte az egész sajtó, csak a válogató bizottság nem akarta belátni a tévedését. A csapat pedig ezúttal is megtette a válogató bizottságnak azt a szívességet, hogy győzött nem a legkövetkező felállításban is.

A győzelem teljesen megérdemelt volt. A csatársor olyan fölényesen technikai felsőbbbséggel játszott, hogy az maga után vonta ezt a nagyarányú győzelmet. A csatársor vállán kettős teher feküdt. Ennek a csapatrésznek kellett kipótolni a halvesor hiányosságait is. A román csapatnak az volt a szerencséje, hogy sorai közé számíthatott egy Bodolát és egy Schwartzot és igen helytálló a fővárosi lapoknak az a megállapítása, hogy: »Ha a görög csapatban is van egy Bodola, aki minden helyzetben feltalálja magát, a mérkőzés eredménye könnyen más lett volna«.

Az együttes leggyengébb pontja Vintila és — bármennyire csodálatos is — Szaniszló volt. Eisenbeisser is

inkább feljűk, mint a csatársorhoz huzott. A csatársor főleg technikájával érvényesült a futball játéknak tökéletes ismerője, őt gölt lött, két kapufát és rengeteg gólhelyzetet alakított ki. A védelem érdeme, hogy ilyen gyenge halvesor mellett is olyan nagyszerűen megállotta a helyét. A görög csapat jól játszott. Határozott fejlődésen ment keresztül és ez 5:2-ös eredmény sokkal értékesebb lehet számára, mint a tavalyi 1:0-ás vereség. Éppen ezért igen értékes a vasárnap elért fölényes győzelem.

A román győzelmet maguk a vendégek is megérdemeltnek tekintik és a játékosok, különösen a jobbszárny játéktól vannak elragadtatva. Vikeldes III. szerint, a román csapat legjobbjai Bodola és Beke voltak. Delghianis kijelentette, hogy a fű, valamint a Bodola—Beke II-ös megakadályozták, hogy a csapat játéktudása kifejezést nyerhessen.

A mérkőzés után általában megelégedett a hangulat, de mindenfelé hangoztatják, hogy változtatni kell. A jelek szerint a jövő héten Bulgária ellen más felállításban szerepel a román csapat.

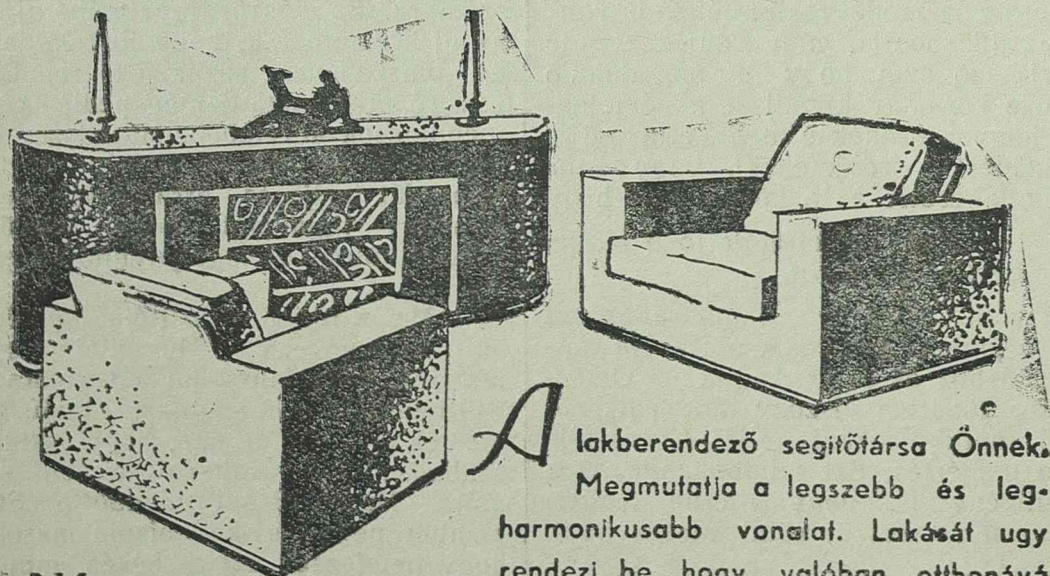
Megmenthető-e a Balkán Kupa?

A Balkán Kupa intéző-bizottsága szombaton ülést tartott és foglalkozott a kupa legfontosabb ügyeivel. Így elhatározták, hogy egy-egy táviratot intéznek Törökország és Jugoszlávia szövetségeihez, hogy szögezzék le szándékaikat a jövő Balkán kupára vonatkozólag. A stambuli és belgrádi szövetségeket értesítették, hogy a bizottság legközelebbi ülését május 23-án tartják meg.

A bizottság megváltoztatta a kupa alapszabályait is és úgy határoztak, hogy a csapatok gólarányait a kupában lejátszott összes meccsek alapján állapítják meg. Kijelölték a hátralévő két mérkőzés határbíróit is és a Görögország—Bulgária mérkőzés határbíróit Xifando és Istrati, a Bulgária—Románia mérkőzés határbíróit Istrati és Surudgief lesznek.

A Glória 24-i tekeversenye. Vasárnap d. u. 3 órakor a Katolikus Kőri pályákon a Glória tekeversenyt rendez. Egyéni, igazoltak részére 9 babára, 4x3 dobással. Nem igazoltak számára egyéni. Hölgyek számára egyéni verseny. Hatos csapatverseny a Glória Kupáért, csak igazolt versenyzők számára. Karnet felmutatandó. Egy egyesület több csapatot is indíthat.

Válogató birkózó verseny vasárnap délután. A Stăruința Timișoara Oradea birkózó versenyt rendez vasárnap a Palaceban lévő Caminulban. A verseny este 9 órakor kezdődik és válogató jellege van. Most határozzák meg, hogy kiket küldjenek a 30-iki București nagy versenyre. A versenyre a legolcsóbb belépődíjat állapították meg. Felnőtteknek 10 Lei, ifjúságnak 7 Lei.

A lakberendező segítő társa Önnek. Megmutatja a legszebb és legharmonikusabb vonalait. Lakását úgy rendezi be, hogy valóban otthonává válik és örömet találja benne.

Kiállításainkon megtalálja az ideális lakást és a legkövetkezőbb minőséget.

Nézz meg tavaszi lakberendezési kiállításunkat!

SZÉKELY ÉS RÉTI BUTORGYÁR R.T.

TÂRGUL-MUREȘ — BUCUREȘTI, Tache Ionescu, 1 — BRAȘOV

Kivánságára küldjük megbízottunkat eredeti rajzokkal

KÖZGAZDASÁG

Markovics Kálmánt

választotta elnökéül a Bihormegyei Gazdasági Egyesület

Oradea, május 19.

A »Bihormegyei Gazdasági Egyesület« most tartotta meg Oradeán tisztújító közgyűlését. Markovics Manó elnök megnyitó beszéde után Szabó Ákos ny. pénzügyi tanácsos ismertette az egyesület működését, majd Markovics Manó annak szükségességét hangoztatta, hogy a »Bihormegyei Gazdasági Egyesület« lépjen szoros együttműködésre az Ardeali Gazdasági Egyesülettel önállóságának fentartása mellett.

A közgyűlés Markovics Manó indítványát elfogadta, majd a tisztújítás alkalmával a közgyűlés Fráter Emil előterjesztésére a következő tisztikart választotta meg:

Elnök: Markovits Kálmán, alelnök: Hornyánszky Pál és K. Balogh Ferenc, választmányi tagok: a bihori, borsi, diosighi, salontai és salardi gazdasági egyesületek elnökei, továbbá Balajthy Jenő, Bartos Adorján, Bartsch Beliczay Sándor, Cs. Benedek Péter, Berkes István, Bencsik József, Bige József, Korda Ödön, Kubik Ferenc, László Andor, Mahler György, Markovits Manó, Nagy József, gr. Pongrácz István, Poroszlai Pál, Szabó Lajos, Szathmáry-Király István, Schwartz György, gróf Stubenberg József, Tegledi József, Platt Jenő, Tolnai István,

Tisza György gróf, Tunyogh E. Tisza Kálmán, Varju Benő, V. Győző, Zathureczky József, Ernő, Boniss Elemér, Cziffra K. Cserneczy József, Fráter Emil, György. Gresinszky Kálmán, G. Ernő, Imrik László, Kiss Mihály, czián Kálmán, Klor József, György.

Markovics Kálmán székfoglaló arra buzdította a gazdasági egyesületet, hogy a szolidaritást tartsa mennyien szem előtt. Beszédében bek között a következőket mondta:

— Saját hajánál fogva senki tudja önmagát kirántani a szükségünk van egy fix pontra, a fix pont az Ardeali Gazdasági Egyesület.

A közgyűlés utolsó pontjaként repelt Szász Pálnak, az Ardeali Gazdasági Egyesület elnökének felhívása, aki beszédében utalt arra, a romániai magyar gazdák kilencszázalékban törpekörtök. A maradék tíz százalékban, amely a többségi tulajdon kezében van, a kétség, hogy ismereteivel segítsen a törpekörtöknek. Pál beszédét nagy lelkesedéssel fogták és ezzel a közgyűlés véget ért.

Vetéshelyzet világszerint

London, május 19.

A május 16-ig beérkezett hivatalos és magánjelentések szerint a vetéshelyzet világszerint a következőképpen alakult:

Az északi féltekén:

Az Egyesült Államokban a május 1-én kiadott hivatalos vetéshelyzet óta kiadós esők voltak, különösen a délnyugati és középső vidékeken, amelyek végre megszakták a hosszú ideig tartó szárazságot. A tavaszi buza vetési munkákat mindenütt befejezték. A gabonafélék általában jól állnak és különösen szépek az őszi búzák. A tengeri is szépen kelt és fejlődik. A keleti részeken a gyapot nagyon megjavult, míg a nyugati vidékeken igen sokat szenved a szárazságtól. A nemrégiben beállott általános esőzések nagyban megjavították a legelőket és rétek helyzetét.

Kanadában az időjárás elég kedvező és úgy a szántási munkálatok, mint a vetés igen szépen haladnak előre.

Angliában és Írországon az elmúlt héten az időjárás jóval melegebb volt, aminek következtében sokfelől kezdnek panaszkodni a talajnedvesség elégtelensége miatt. Igen sok vidéken a buza nem olyan sokatigérő mint a múlt évben volt.

Oroszországban a vetés meglehetősen visszamaradt, különösen a keleti részeken van még sok vetnivaló. A déli buza termő területekről az őszi buza vetéséről igen kedvező jelentések érkeztek.

Eszterországban a főként Lengyelországból történt árpa- és zabbevitellel majdnem teljesen fedték a vetőmag-szükségletet. Az őszi vetések állásáról kiadott hivatalos jelentés szerint a helyzet kedvező, bár a rozs és buza vetésterülete kisebb a tavalyinál, mert az elmúlt nedves őszön elvetett magvak csírázása hiányos volt.

Lengyelországban a vetések kedvezően fejlődnek. A márciusi fagyok csupán a rozsban okoztak kisebb károkat.

Romániában a galati kerületben könnyebb esők voltak, míg a nyugati részeken nagyobb esők és áradások voltak. Az ország többi részében általános esőre volna szükség. Ugy az őszi

mint a tavaszi vetések kielégítőnek.

Bulgáriában a hőmérséklet csökkenés és általános esők voltak, Vala- vetés jól áll és kielégítő a szőlő, eső különösen a tavasszal elgabonafélékre volt jótékony hatással.

Franciaországban az időjárás legelőre és szépre fordult. A hivatalos jelentés szerint az őszi buza alatta marad fejlődésben az őszi vetéseknek.

Németországban május 1-én a buza hivatalos becslés szerint vagyis az átlagos és jó között. Az áprilisi esők javítottak a vetés. Egyes vidékekről a hesszeni legtevéseiről érkeznek jelentések.

Hollandiában és Belgiumban a buza vetés szép, meleg és napos.

A déli féltekén:

Argentiniában valamennyi vetés eredményes folyik a buza és zab vetésén kedvező talajviszonyok mellett. A tengeri javulásához jó meleg, időre volna szükség.

Ausztráliában a vetés gyorsan halad, bár igen sok vidéken az esőhiány rontja a munkálatokat. Az eddigi jelentések szerint a múlt évvel szemben alig változnak a vetésterületek.

Férfi szabóságom

Junius 1-re

áthelyezése

(Str. Alexandri 64. alól)
Str. Alexandri 50 alá.

Máté

Óra, arany, briliánskészítés

készítése, javítása, átalakítása, szakszerűen olcsón.

Goldenthal László

aranyműves, Str. Nicolae Iorga 10 (Zöldfa-épület)

Aranyat, ezüstöt, briliáns magasságban

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lei, legkisebb apróhirdetés 30 lei. — Előfizetők kedvezményt kapnak Szelvénykedvezmény szigorúan 10 szög érvényes

Lakás

Irodának vagy műhelynek alkalmas üzlethelyiség május 1-re kiadó. Ertekezni a házfelügyelőnél. Parcul Eminescu 2

Központban szép nagy világos különbejáratu szoba kapu alatt, irodának vagy rendelőknek alkalmas, kiadó. Cim a kiadóban. 700

A Kereskedelmi Csarnok épületében egy üzlethelyiség és egy műhelynek vagy raktárnak kiválóan alkalmas pinchehelyiség november 1-re bérbeadó. Ertekezni lehet a titkári hivatalnál. 6767

Kiadó Strand közelében, szoba konyhás lakás, kívánatra butorozva. Ebédlő berendezés eladó. Str. T. Cipariu No. 20. Velencén 2362

Egy szoba, konyha, kamarából álló lakás, magánházban kiadó. Str. Gh. Lazar 11. 2363

Olosigban 3 szobás magánház augusztus 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 2364

1 szobás, fürdőszobás, komfortos lakás, június 1-re kiadó. Ertekezni Radó, Str. Reg. Carol 14. 2360

Egy szobás, konyhás utcai lakás azonnalra kiadó. Klein, Samuel Miku 7. 2359

Központban elegánsan butorozott, különbejáratu udvari szép nagy szoba teljes ellátással, tisztviselőnek 2.000 leiért kiadó. (napi 3 szori bő étkezéssel) Cim a kiadóban.

Központban különbejáratu udvari szoba, szépen butorozva, tökéletesen tisztá, egy személynek esetleg hivatalnok párnak kiadó. Cim a kiadóban.

Címre ügyelni!

Olcson és jól vásárolhat!

harisnyát, keztyűt, fürdő-dreszt, ridikült, fértinget, nyakkendőt, zoknit és minden rövidárut.

SZENZKINÉL, Sas-passage.

Bator beraktározásra 1-3 lakás helyiség, esetleg irodának alkalmas, kiadó. Telefon 137. 2279

TAVASZI kosztüm, komplé, selymek és férfi szövetek nagy méretű maradékok érkeztek. Mintás selyem anyagok nagy választékban. Ép. Pavel 27. 6

Kiadó 2, vagy 3 szobás komplett urilakás, magánházban, Str. Prof. Dumitrie Pompei 30. Astra hátmögött. 2171

Legmodernebb
Legolcsóbb
Standard
vas-és rézbutorgyár

Oradea, Strada Dr A. Lazar 10
Fogházműhely. Telefon 707

Egy szoba, konyha, mellékhelyiségekkel kiadó. Str. Densu-sianu 23.

LEVELEZÉS

DISZ bőröveket, minden színben és méretben legújabb minták szerint hozott anyagból is olcsón készítek. Régi bőröveket átalakítok. Str. Miron Pompiliu 1. kapu alatt balra. 1701

GARANTÁLT jóminőségű cipőt Szirmainál vásárolhat. Sas-passage-7

GYÖNYÖRŰ beltéri különböző méretű perzsaszőnyegek eladók. Str. Miron Pompiliu 1. Rosen-zweig-palotával szemben.

4 drb. dupla-, vagy folyosó ablakra való, teljesen új állapotban lévő roletta-vászon eladó. Str. Miron Pompiliu 1. 910

PATTANÁSOS zsíros arcibőrt tökéletesen meggyógyítja, arcibőrt simává, bársonyossá teszi az Imperial arcszes. Lerakat Csanda gyógyszerár. 1518

Mindenféle himzést, monogramozást szépen és olcsón vállalkoz. Str. Andrei Muresan 5. kapu alatt balra. 7676

Arany, briliáns, ékszerek készítése, alakítása, javítása szakszerűen olcsón

Modern
kivitelben
FRIEDMANN-nál,
Parcul Traian No. 1.
Aranyat magas árban veszek!

ADÁS-VÉTEL

Jégsekreányek nagyon olcsó árban részlete is kaphatók GAL vaskereskedés. Str. Alexandri 46-a.

Modern sötét hálózababutort feregmenteset megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 976

Fürdőszoba-berendezést, jókarban levőt megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

ALPACCA-
és KROM-
evőeszközök,
PRINZ-féle
zománcozott
EDÉNYEK

Nagyban és kicsinyben
STERN JÓZSEF
vaskereskedése, Piaja Mihai
Viteazul 2. — Telefon 8-92.

Kerti locsolócső eladó. Balázs,
Str. Alexandri No. 34. 2344

Petrolgázifőzők, legjobb gáz-sítoval 200 leitől kaphatók Kun vaskereskedőnél, Str. Avram Iancu 3. 2286

MASSZIV hálózababutor betéttel, klubfotelek, ruhaszekrény, szelzonok, íróasztal, barokk asztal, függönytartók eladók. Str. Miron Pompiliu 1, kapu alatt balra. 877

Vas tyukketrec eladó. Alea Gojdu 5. Házmaster 2356

Gyümölcs- és szőlőkosarak, nagyobban mennyiségben is kaphatók Agenturá Generala Comerciala, Araoulou (jud. Arad). 2358

Monopol Rummy-t vennék. Cimet a kiadóba kérek. 2361

37 es külföldi modell-cipő eladó. Cim a kiadóhivatalban. 7006

Egy horod 7 htl és egy divány eladó. Langsmanné, Nagypiac 10. 2353

Eladó 2 szobás, fürdőszobás (pár éves) ház 200.000. Másik 3 szobás új 270.000. Másik új 3 szobás 320.000 lei, mind nagyobb udvarokkal. Tománénál. Tache Ionescu-utca 21. 25

Eladó új ház sürgősen, 1 szobás konyhás, nyári konyhás, kert 50.000 leiért. Kisebb nagyobb bér- és magánházak. Tománénál, Tache Ionescu-utca 21. 25

Eladó ház, fűszerüzlettel és korcsmával, nagy udvar szaleitlikál és kuglizóval. Másik új ház üzlettel, sürgősen, 180 ezer leiért Tománénál, Tache Ionescu-utca 21. 25

Eladó két hold szőlő, nagyon közel a városhoz, teljesen beültetve 160 ezer leiért. Tománénál, Tache Ionescu-utca 21. 25

Festék, szappanárut legolcsóbban Fratii Weisz lerakatánál, Kereskedelmi Csarnok-épület. 2350

Asszonyom küldje el a férjét!

hogy vegyen
sürgősen egy
gyorsfőzőt
Heti 30 lei
részletre

Spitz József „FERUL”
vaskereskedésében,
Piata Mihai Viteazul 6.
Kereskedelmi Csarnok. Saroküzlet

Szobafestők! Saját gyártmányu prima káli szappant gyáriárban Fratii Weisznál, Kereskedelmi Csarnok épület. 2352

Állást nyer

Esti lapárusításra rendes férfiakat, nőket, gyermekeket, fix fizetéssel és jutálékkal felvesszünk. Cim a kiadóban.

Hőigyező és manikűrös leány felvétetik. Váriadi fodrászat. Parcul Traian 6. 2339

Egy jó munkás borbélysegéd felvétetik. Avram Iancu 12. 2357

Fiatall, ügyes leány gyümölcs-kiszolgáláshoz azonnal felvétetik. Spitzer, Str. Vlahuta 2. 2355

Kereselek, fém- és vasszakmában jártas helyi úgynököt. Ajánlatot „Metall” jeligen Rudolf Mosse Cluj továbbít. 2019

Perfekt főzőnőt, jó bizonyítvánnyal keresek. Mihályi gyógyszerész, Piata Mihai Viteazul 14. 2338

Perfekt francia kisasszonyt keresek azonnalra, 6 és 9 éves gyermekek mellé. Románul tudó előnyben. Dr. Farkas, Alexandri 12-a. 2349

Állást keres

Velencei csipkekészítést, horgolást olcsón vállalkoz. Cim a kiadóban. 700

Tanult ápolónő, beteg mellé ajánlkozok. Jó ajánlatokkal rendelkeznek. Cimet a kiadóba kérek. 706

Utazó, rövidáru szakmában, ardealban bevezetve állást cserélne Cimeket „bevezetett” jeligére a kiadóba. 3351

Autorizált könyvelő, tökéletes német-magyar levelező, román nyelvtudással állást vagy munkát vállalkoz. Cimet kérek. Róth, Radulescu ut. 27-re küldeni. 2347

KÜLÖNFÉLE

Fiatallémer lakótársat keres, különbejáratu butorozott szobájához. Nic. Iorga 9. Fuchsek. 2354

LEG
Matta János
gyermekköcsijai
Sfr. Prof. Dumitrie Pompei 30.
Astra-ucca mögött.

OKTATÁS

Román, francia nyelvórákat vennék perfekt nőtől. Cim a kiadóba. 2345

Parművészeti tanfolyam Iványi József Jenő műtermében Str. Pasteur 7. 2302

Adler Miklós

mübutor asztalos, Reg. Ferdinand 20.
Lakberendezés, modernizálás, javítás
olcsón. Modern portálék készítése

Bebizonyítja, hogy főtéri áraknak feléért készíti el legdivatosabb öltönyt, vagy ruhaszükségletét legpontosabb kiszolgálás mellett uris zabósága. Str. Alexaneri 9. Pontos szállítás

IRODALOM

Könyv a csillagjósaslásról. A csillagjósáslás, asztrológiai tudománya (a népnyelvén csizió) talán olyan régi, mint maga az emberiség. A néphit is azt tartja, hogy »Mindnyájunk sorsa meg van írva a csillagokban...!« S vajjon van-e ember, aki ne vágyne arra, hogy legalább egyetlen pillantást vehessen a titokzatos jövő sűrű fátyola mögé, aki ne szeretné tudni, milyen sors vár rá és milyen sors vár azokra, akiknek jövője érdekli? Boros Mihály, a kiváló asztrológus, most megjelent könyve: »Asztrológia (Csillagjósáslás-horoszkóp)« melyet szerzője »Jorio könyvének« nevez, az egyetlen mű, amely népszerűen mindenki által megérthető módon vezet be a csillagjósáslás tudományába, ismerteti meg a horoszkóp-készítés mibenlétével a megmutatja mindenkinek egyéni életsorsát. A könyvből megállapíthatjuk, melyik csillagzat alatt születünk, s milyen jó- vagy balsors vár ránk. De Boros könyve, amikor felfedi a jövő nagy titkát, nemcsak ahhoz segít, hogy ezzel megismerjük a ránk váró jó vagy rossz sorsot, hanem ezáltal arra is módot ad, hogy esetleges balvégzetünket elkerülhessük, vagy enyhíthessünk. A mű kiváló szerzője, aki a horoszkóp-készítés terén eddig is csodálatos eredményeket ért el, az elkövetkezendő esztendőkre részletes, mindenre kiterjedő általános horoszkópot is ad. A könyv ára fűzve 54 Lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj Kérje a Magyar Könyvkiadó jegyzékét.

Ignotus Pál és József Attila »Szép Szó«. Ignotus Pál és József Attila szerkesztésében pompás új irodalmi, kritikai folyóirat indult, amely valóban komoly figyelmet érdemel. Bejelentéséből kiemeljük: »Szép szó« ellensége a barbárságnak, az erőszaknak, a hatalom imádatának és a szellem lebecsülésének. Kritikában és tudományban a zavarosság, a nagyképűség és a különböző köntösbe öltöztetett gyávaságnak. Ellenben hűve az emberi szellem minden területén az európai gondolkodás logikájának, szabadságának és nyugodt derűjének. A »Szép Szó« gazdag rovataiban feldolgozza szép-irodalom, tudomány és bölcsélet minden magyar és nemzetközi termékét, munkatársai a háboru utáni magyar irodalom időálló értékei. Közel 100 lap az első szám, 40 Lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Küldje be és portómentesen kapja.

A »Szép Szó« egyszerre konzervatív és forradalmár szemle. Ezt mondja bejelentésében Ignotus Pál és József Attila új irodalmi kritikai folyóirata, a »Szép Szó«. Konzervatív azokkal szemben, akik a kultura jövőjét összetévesztik saját pártjuk jövőjével, de forradalmár azokkal szemben, akik a kultura jövőjét saját kényelmükkel tévesztik össze. A »Szép Szó« ellensége minden kényszer-zubbony, amelybe sokan bele akarják kényszeríteni az emberi szellemet, azonban hűve az emberi szellem minden területén az európai gondolkodás logikájának, szabadságának és nyugodt derűjének. Április második száma is közel 100 lap gazdag tartalommal, 40 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Küldje be és portómentesen kapja.

Földi Mihály »Urak és Szolgák«. Hatalmas regényalkotása után Földi Mihály most novelláskötettel lép olvasóink

Asprion Paul

műszem-specialista
Bécsből folyó év május hó 25, 26, 27, 28-án Timisoaran, Kecskeméti látszerész-cégnek lesz műszemeknek természet után, ténő elk szítése és beillesztése céljából. A dek-lódók kértnek jövetelüket feltétlenül beküldeni. Kecskeméti látszerész cégnek bejelen

Bebizonyítja, hogy főtéri áraknak feléért készíti el legdivatosabb öltönyt, vagy ruhaszükségletét legpontosabb kiszolgálás mellett uris zabósága. Str. Alexaneri 9. Pontos szállítás

IRODALOM

egyre növekvő táborra elé. Urak és solgák — ez a kötet címe s alakjai: csak emberek, akiknek azonban hol jobb, hol rosszabb hely jutott az élet terített talánál. A házasság, a férfi és nő viszonyának izgató problémája vonul végig mint vezérmotívum ezen a kötetén, amelynek bizonyosan époly nagy sikere lesz, mint Földi páratlan népszerű regényeinek. Földi Mihály: Urak és solgák című köteté most jelent meg az Athenaeum novellasorozatában. Ára 5 Lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum sorozatok és újdonságok teljes jegyzékét.

Még ma

irafkózzék be, havi 15 leir a »NAPLO« könyvtárába, olvashatja a világírodalm összes újdonságát

Uj könyvek a »NAPLO« kölcsönkönyvtárban

8756 Phyllis Bootome: Orvosok
8767 Gribble: A bosszu
8794 Roy Vickers: Miss Weston

8763 Zane Grey: A vidék légiója
8762 Cieft Addams: Az asszony

8760 Edgard Wallace: Miss Grin

8759 Patricaia Wentworths: Orv
[sőtibb]

8752 Arthus Mill: Öt lótszmag
8751 Dr. Bloch Ivan: Korunk nemile
8750 Ursula Parrott: Szerelmes em

8749 Nigel Morland: A gyilkos bld
8748 Zilahy Lajos: Fehér hajó
8747 Somerset Maugham: Sör éspet
8746 Baring: Krisztus köntöse
8745 Nizsinszkyknyé Pulszky Romca

8744 Szenes Piroska: Egyszer élak
8738 Pitigrilli: Görbe utakon
8737 Maugham: Egy levél megzd
8736 Wallace: Az ember, aki neris
8735 Mignon G. Eberhardt: SusanDar

8743 Szántó György: Aranyágacka
8742 E M Hull Kelet árnyéka
8741 Thomas Mann: Jákob
8740 Reginald Campbell: Halál

8739 Desberry: A kék sugár
8734 Reginald Campbell: Halál

8733 John Goodwin: Nincs kegele
8731 Franz Werfel; Musa Dagh
8732
8730 Benedek Elek: Öcsike
8729 Bozzay Margit: A tizenötés

8728 Székely Tibor: Bolgár Miks

8727 James Hilton: A kék hold
8726 Ursula Parrot: Szerelmes nemed
8725 Bruno Brehm: A kétfejű ss

8724 Mirko Jelusich: Caesar
8723 Vaszary Gábor: Csak te
8722 Zana Grey: Futó tűz
8721 Vicki Baum: Dent Oliver
8720 Elisabeth Russel: Papa
8718 Emile Gaborian: 113-as zán

8719 Emile Gaborian: 113-as zán

8717 Verona: Mindörökké, soha
8716 Márai Sándor: Válás Budá
(Folyt. köv.)